

LaXarxa

de Manresa

Número 15 · Juny 2009 Exemplar gratuït

Raimon Panikkar celebra 90 anys amb esperança

- El Ramadà aproxima el món musulmà a la ciutat
- La meditació, el silenci de la ment
- La revelació en les diverses tradicions religioses

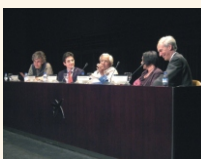
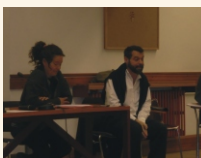
Un homenatge a la saviesa del Mestre

Raimon Panikkar és el pensador català contemporani més reconegut internacionalment. Doctor en filosofia, en ciències i en teologia, el seu pensament s'ha desplegat al llarg de més de 70 anys al voltant del diàleg interreligiós i intercultural en més de 50 llibres i en més de 1.500 articles. En els darrers anys se li han començat a fer nombrosos reconeixements per la seva contribució excepcional al necessari diàleg intercultural i interreligiós del nostre temps. Pensem que Panikkar ha estat més reconegut a fora que aquí, on molt sovint no es deixa brillar a la gent que val i destaca per sobre de la resta. Fins ara, les institucions catalanes només han concedit a Panikkar reconeixements menors com la Creu de Sant Jordi per part de la Generalitat i ara la Medalla d'Or al Mèrit Cultural per part de l'Ajuntament de Barcelona. Panikkar va

realitzar la seva carrera fora però malgrat que va tornar l'any 1986 poc se l'hi ha reconegut la seva trajectòria, mentre a fora li ploïen els premis. És l'únic espanyol que ha donat una de les Gifford Lectures (1988-89), i a més de dos doctorats honoris causa (Tübingen i Urbino), ha rebut el títol de Chevalier des Arts et des Lettres concedit pel Govern francès (2000) i la Medalla de la Presidència de la República Italiana (2001). Potser ha estat així perquè llavors parlar de diàleg intercultural i interreligiós no era prou entès, mentre que avui dia, ho fa tothom. Malgrat tot, pensem que aquests reconeixements actuals no salden el deute que Catalunya té amb Raimon Panikkar i que caldria fer quelcom més per valorar la seva trajectòria. Des de la revista voldríem que aquest número fos un petit homenatge a la saviesa d'aquest Mestre.

Sumari Número 15 Juny 2009

La meditació: el silenci de la ment per Jordi Simon	3
El silenci, font de creixement i plenitud per Eva Torres	4
Activitats de les diferents comunitats	4
El cicle d'activitats al voltant del Ramadà ajuda a conèixer l'Islam per Ismael L'aziri	5
El trencament del dejuni acosta cada cop més gent interessada en conèixer el Ramadà	6
El final del Ramadà reuneix 1.500 persones al Palau Firal	6
Jornades sobre la Revelació a la Cova de Sant Ignasi per Eva Torres	7
Entrevista a Raimon Panikkar: "la pitjor epidèmia de la nostra societat és la superficialitat" per Jordi Simon	8 i 9
Panikkar presenta les seves obres completes en català	10
Medalla d'Or al Mèrit Cultural	10
La dona és un dels eixos temàtics del IV Parlament català de les religions per Eva Torres	11
Terricabras diu que cal un canvi de mentalitat per sortir de l'individualisme	12
Jornada zen a Santa Clara per Judit Moncunill	12
Pentecosta Jove a Manresa	12
SOS Tucumán, avui per Sor Lucía Caram	13
Opinió: Pregar és tastar el gust de la veritable pau per Eulàlia Gorina	14
Mística i Salut per Sergi Dotú	15
Sor Lucía Caram rep el Memorial Joan XXIII per la Pau per Jordi Simon	16

Edita:

C/ Nou de Santa Clara, 62
(convent de les Germanes Dominiques de Santa Clara)
08240 Manresa · Tel. 93 874 08 15
<http://www.laxarxademanresa.org>
e-mail: laxarxademanresa@yahoo.es

Contacteu per contractar publicitat i
per rebre exemplars al telèfon:
626 80 23 20

Director: Jordi Simon

Cap de redacció: Eva Torres

Consell de Redacció: Sor Lucía
Caram, Santiago Ruiz, Dani Cucurella.
Col·laboradors: Sergi Dotú, Ismael
L'aziri, Eulàlia Gorina i Lourdes
Moncunill.

Foto de portada: Ilvio Gallo

Impressió: Esparbé SA

Dipòsit Legal: B-4.035/2003

Els articles signats publicats a La
Xarxa de Manresa no reflecteixen
l'opinió de la publicació, sinó del
signant, entitat o persona. L'opinió
d'aquesta publicació s'expressa a
través de l'editorial.

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Direcció General d'Afers Religiosos

Panikkar: "la pitjor epidèmia de la nostra societat actual és la superficialitat"

Ja fa alguns dies que vam poder visitar a Raimon Panikkar, a casa seva a Tàrrida, amb motiu dels seus 90 anys i de l'aparició del primer volum de la seva obra completa en català. Com sempre ens va rebre amb els braços oberts i amb la mirada humil del savi que escolta. Amb ell vam poder mantenir una llarga i distesa conversa que aquí

Raimon Panikkar al despatx de casa seva a Tàrrida.

només reproduïm un fragment. Properament apareixerà sencera en un Quadern de La Xarxa de Manresa.

- Li ha quedat alguna cosa per fer després de 90 anys de vida?

- Com a bon budista no tinc desitjos. I el pensar el que m'hagués agradat fa infeliç. Tenir desitjos fa infeliç, perquè no es poden realitzar mai.

- Ser budista, cristià i hinduista, com es compagina aquesta combinació?

- Jo no puc dir sense faltar als principis de la lògica que sóc cristià i no cristià, però qui t'ha dit a tu que ser budista és ser un no cristià. Tenim tant arrelat aquest principi de contradicció que sembla que t'estiguis contradint i jo no em contradic. Jo no puc dir que sóc budista i no budista, però puc dir que sóc budista i cristià perquè no són incompatibles. Ara, em toca a mi viure-ho amb aquesta tensió radical que és que joestic ara no per la unitat de les religions, sinó per l'harmonia entre les religions. I l'harmonia no és un concepte. L'harmonia, i la mateixa paraula ja ho diu, és gust. No puc dir la petita contradicció que l'has fallat o saltat contra ella, però puc dir que l'harmonia és que ens posem d'acord, que és l'harmonia. I l'harmonia és la compatibilitat. I aquesta és la feina nostra. Almenys la feina meua de viure-ho amb intensitat, i si jo visc amb intensitat, ja obro una escletxa per on poden passar moltes altres coses.

- Com veu el futur del catolicisme amb la falta de vocacions i de creients que hi ha?

- El catolicisme no són les vocacions sacerdotals i religioses. El catolicisme no és una ideologia. Estem tant acostumats, i això ja ho deia Ratzinger, dir doctrina catòlica és una contradicció. El catolicisme no és doctrina. És fe i la fe l'he de viure. No la puc demostrar. Vostè demostrï'm la seva fe. No puc.

- El laïcisme imperant a la nostra societat actual ens acabarà perdent?

- El laïcisme ens purifica. Ens purifica perquè havíem fet un abús del laïcisme. Un vertader abús. Jo he escrit un llibre també sobre la secularitat sagrada. Jo no puc dir que sóc cristià o no cristià, però puc dir que sóc budista i al mateix temps laic. Ja està bé del monopoli dels capellans! Ho hem fet prou malament. I jo ho puc criticar. Ho han fet molt malament. És

el signe dels temps. El que ens falta és profunditat. L'epidèmia pitjor és la superficialitat. La societat actual és superficial. Ens toca a nosaltres de corregir-ho.

- Anem a l'arrel de tot. Amb el coneixement que té de les diverses religions que tenim, quin és el concepte de Déu que s'ha pogut formular?

- Aquell que em convenç més no és original meu, està ja escrit al segle XIII en el famós llibre dels vint-i-quatre filòsofs. Déu és aquella esfera al centre de la qual està a tot arreu i la circumferència enlloc. No hi ha manera. És una manera de dir que Déu és infinit. Quan vull ser polèmic ho puc ser. Hi ha una oració oficial de l'Església que és una falsa traducció. Ho deia Lucreci tres segles abans de Crist: "O no és omnipotent o no és bo", una de dues. Si és omnipotent i permet aquestes disbauxes, escolta deixem-ho córrer. No és omnipotent. Que a més és una falsa traducció i continua encara dins l'Església: "Déu omnipotent i etern". Déu pot ser etern perquè no té ni començament ni final, però omnipotent no. La traducció exacte seria "pantocrator", vol dir la màxima autoritat. Déu és el "pantocrator", que és com està en el Credo, en l'original. El "pantocrator" vol dir la màxima autoritat. Déu no és omnipotent.

- Amb tots els coneixements que ha pogut anar adquirint i amb aquests 90 anys d'experiència si li diguessin quin és el concepte o la paraula més important de totes, si n'hagués de triar una quina diria?

- Déu. Si em preguntés més, Déu que no existeix, Déu que és un concepte, Déu que no és una cosa que li pugui posar les mans a sobre. Això és el que vull dir per Déu. No és el Totalment altre sinó el mateix. L'infinitament mateix.

- Som trossets o formem part d'aquest Déu?

- En formem part. Som, i això ja ho diu l'Evangeli: "ego dixi, dii estis" ("Jo ho he dit sou deus") i no ens ho acabem de creure. Per què hi ha ateus en el món? No creuen en ells mateixos.

- Perquè estan enfadats amb ells mateixos?

- Home està clar, deixen de creure amb ells. Perquè tenen mala consciència. Ara mateix, no facis comèdia i pregunta't. Fes-te aquesta pregunta de qui és Déu? Que és la pregunta que feia Ramana Maharshi: Qui ets? Tenim por. Les altres religions serveixen per entendre la nostra amb més profunditat.

- La meditació pot ser un camí per arribar a trobar-nos a nosaltres mateixos i a Déu?

- Pot ser un camí, no hi ha dubte. La meditació és entrar en contacte amb la teva personalitat. Això és la meditació. La meditació és parar una mica i per això dic que l'home no pot viure sense meditar. Com no es pot viure sense respirar tampoc es pot viure sense meditar. I aquest és el que ens ho demostra. Ara, de la vida interior no se'n fa propaganda. No dius jo medito tantes hores al dia. La meditació no es mesura per les hores, sinó per la profunditat.

- Penseu en el més enllà, la mort?

- Això ja ho deia Plató. La filosofia és la meditació sobre la mort. I qui té por de la mort, té por d'ell mateix, i qui té por d'ell mateix, té por de la vida. No sap acceptar, en paraules filosòfiques, la seva contingència.

- Alguna vegada li ha fet por la mort?

- No, i ara ja la tinc a les portes. Però que hi farem, ha de ser així. Jo ho sabia que havia de morir i vostès també ho saben tots.

- A vegades ens pensem que no hem de morir!

- Ho sembla. Volem fer obres eternes. I com la mort no m'ha fet por, tot va junt, com tampoc no m'ha fet por la vida. Me n'he sortit i me n'he escapolit. No dic que he triomfat, però no m'he mort, i he anat revifant-me a cada moment.

- I si haguéssim de definir la mort? Com ho diríeu? Com un trànsit?

- La mort no la podem definir. Com totes les coses reals no es poden definir. Com no es pot definir la vida. La vida la sent, la palpites. Sento que estic viu. Això és la vida. Però no la puc definir. Si jo vull definir la vida, l'estic definint, és a dir, matant. En el fons no és vida. Les coses són tant senzilles, perquè són difícils.

- Quina paradoxa!

- Les coses més senzilles són les més difícils.

- I ara que apareix la seva obra completa en català.

- Se sent feliç perquè es publica?

- Sí, ja veurem. El pobre Ignasi Moreta no sap on s'ha ficat. No sé si felicitar-lo o acompanyar-lo en el sentiment. Ell i la seva dona estan entusiasmats i per això ho fan. Quan feiem les obres completes em deien agafa una editorial més coneguda com Herder o Destino. Van venir i benvinguts. Jo

no vaig fer propaganda per res. I això és el que m'agrada. No tenen prestigi, no tenen nom, no tenen res. Ho han fet per il·lusió, per entusiasme, i els veig il·lusionats. I això et desarma!

- Pel que fa al diàleg interreligiós estem ben bé al començament d'aquest diàleg entre les religions. Com creu que hauria d'evolucionar d'una forma positiva?

- He viscut uns quants anys i he de reconèixer que el camí va començar amb mi, i com un desig, sense voler gairebé. Ara, mica en mica, dóna fruit i es parla del diàleg interreligiós. La gent es dóna compte que no és sincretisme, que és la por del Papa actual, confon relativitat amb relativisme. Hi ha una confusió garrafal. Relativitat no és relativisme, com ell amb raó crítica.

- Ara que està present el fenomen de la immigració a casa nostra, pensa que serà un afavoridor del diàleg interreligiós o pel contrari pot ser que sorgeixin fonamentalismes i que es radicalitzin les postures religioses?

- Les dues coses. Penso que com totes les coses reals és bicèfala, té les dues cares. Una que m'agrada i l'altra que no m'agrada, o una que es bona i l'altra que és dolenta. Però no voldria jutjar. Hi ha el perill indiscutiblement, que també prediu Pere Casaldàliga, que és el relativisme. Tot va lligat amb una cosa i amb l'altra. No tot és igual. Tot és diferent, que en el fons ve a ser el mateix. És una paradoxa això. Tot és diferent i, com que és diferent, és incomparable.

- Hi ha el perill que en un futur les religions puguessin arribar a fer com un sincretisme i arribessin a ser una secta?

- És un perill, no hi ha dubte! I és un perill molt real. El màxim perill és la religió perquè és el més humà.

- I una de les coses més autèntiques. I quan una cosa és molt autèntica hi pot haver-hi el perill de fer-ho malament?

- El perill està a tot arreu. Està amagat allà on sigui.

- Les persones fem malbé les coses que poden ser millors?

- Oi, tant!

- La religió pot ser una cosa molt bona o molt destructiva!

- Jo dic que els actes més heroics, més sublims fets per l'home s'han fet en nom de la religió, i les coses més

obscenes, més cruels, més negatives i pitjors s'han fet també en nom de la religió. La religió és el millor i el pitjor. Es tracta que nosaltres discriminem i no ens deixem engatussar pel qui sigui.

Jordi Simon

Panikkar en un moment de la conversa a casa seva.

Panikkar presenta les seves obres completes en català

Raimon Panikkar va presentar el passat 1 d'abril el primer volum de la seves obres completes "Opera Omnia", editada per l'editorial Fragmenta. L'auditori del Caixa Forum de Barcelona es va omplir de gom a gom amb unes 400 persones que van assistir a la presentació. Aquest primer llibre porta per títol "Mística, plenitud de vida" i inclou "La nova innocència", "Contemplació" i "L'experiència mística".

L'actriu Anna Caixach va obrir l'acte amb una lectura del "Cántico espiritual" de Sant Joan de la Creu, acompanyada amb música sufí del grup 'Ushâq, dirigit per Halil Bárcena. A continuació, l'editor Ignasi Moreta va subratllar la doble condició de l'autor com a professor i mestre dient que "Panikkar encarna la figura de qui té al mateix temps el rigor del professor i el carisma del mestre". Milena Carrara, curadora de l'Opera Omnia i presidenta de Vivarium, va explicar la distribució de l'obra en divuit volums, que es publicaran al llarg dels propers 8 o 10 anys. Jordi Pigem, doctor en filosofia i coordinador de l'edició catalana, va subratllar la gosadia intel·lectual de Panikkar i dels seus editors. David Jou, catedràtic de física de la UAB i poeta, va evocar alguns conceptes de Panikkar, tot destacant com alguns ja han impregnat clarament la nostra cultura.

Finalment, va intervenir Raimon Panikkar afirmant que, malgrat publicar la seva obra completa, "jo encara no he dit l'última paraula". En la seva intervenció va destacar la interrelació entre els seus escrits i la seva vida. Segons Panikkar "no he viscut per escriure, però he escrit per viure d'una manera més conscient i per ajudar els meus germans amb pensaments sorgits no tant de la meua ment, sinó d'una Font superior que bé pot anomenar-se Esperit tot i que no pretenc que els meus escrits siguin «inspirats». No crec que siguem mónades isolades, sinó que cadascú de nosaltres és un microcosmos que reflecteix i influeix sobre el macrocosmos de tota la realitat". Al final de l'acte hi ha

Els dervixos giròvags van dansar en homenatge a Panikkar a la presentació.

Foto: Fragmenta Editorial

haver una actuació de dansa sufí (el gir o samà dels dervixos giròvags) en homenatge a Raimon Panikkar.

L'obra de Raimon Panikkar és molt extensa, i només parcialment ha estat publicada en llengua catalana. Panikkar escriu en 6 idiomes: català, castellà, anglès, francès, italià i alemany. Cada cop que una obra seva és traduïda a alguna d'aquestes llengües, Panikkar en revisa a fons la traducció, cosa que fa que la darrera versió revisada de cadascun dels seus llibres pugui ser en qualsevol d'aquestes llengües. Això explica que les edicions catalanes i castellanes existents de la seva obra no sempre siguin l'edició definitiva. L'Opera Omnia constitueix una bona oportunitat de disposar de tot el pensament de Panikkar per escrit, de manera ordenada, actualitzada i en català, amb les últimes correccions i amb textos inèdits entre nosaltres. La iniciativa d'aplegar l'Opera Omnia de Raimon Panikkar va sorgir de l'editor italià Sante Bagnoli, director de l'editorial milanesa Jaca Book. A Itàlia és on actualment, i des de fa alguns anys, s'està editant l'obra de Panikkar amb més entusiasme, gràcies en bona mesura a la dedicació de la investigadora Milena Carrara Pavan, col·laboradora de Panikkar.

Redacció

Medalla d'Or al Mèrit Cultural

El dia anterior de la presentació del primer volum de les seves obres completes, Raimon Panikkar va rebre la Medalla d'Or de Barcelona al Mèrit Cultural. L'alcalde de la ciutat, Jordi Hereu, va entregar el guardó en un acte al qual també va assistir el delegat de Cultura, Jordi Martí, i el periodista Antoni Bassas, que va glossar la tasca de Panikkar. El plenari del Consell Municipal va aprovar el 30 de gener atorgar la medalla a Panikkar per considerar-lo "un referent mundial en l'estudi de la història i filosofia de les religions i un gran promotor del diàleg intercultural i interreligiós, i per què ha dedicat la seva vida al coneixement i l'entesa entre les diferents tradicions culturals i religioses, i sobretot perquè ha fet del diàleg cultural l'essència de la seva vida". A més, Panikkar és mereixedor del guardó perquè "ha dedicat la seva vida al coneixement i l'entesa entre

Orient i Occident, entre les diferents tradicions culturals i religioses, i sobretot, perquè ha fet del diàleg l'essència de la seva vida i la manera de relacionar-se amb els altres". **Redacció**

L'alcalde de Barcelona, Jordi Hereu entrega la Medalla d'Or a Panikkar.

Foto: Manel Sociás